

መልእክቲ ንበሃማት ኣመለኸቲ ኢሳያስ፡-

ፖለቲካ ኤርትራ ኣብ ከመይ ዝበለ ኣሰካፊ ጥርዚ በጺሑ ከም ዘሎ፡ ንለባማትን ሓላፍነታውያንን ኤርትራውያን ብሩህዮ፡ ንዓኸትኩም ንበሃማት ኣመለኸቲ ኢሳያስን ህግደፍን ግን ገና ኣይተሰቆረኩምን፡፡ ከምቲ “ብዘመነ ውቤ ዝጸመመ ውቤ ክብል ይነብር” ዝበሃል ምሳሌ፡ ብራዕዲ ድዩ ብምድንጋር ሓንሳብ ኢሳያስ ህግደፍ ዝብል ኣስማት ኣብ ኣእምሮኹም ከም ሓወልቲ ምስተቐርጸ፡ ፖለቲካዊ መግለጺ ብዘይብሉ ኢሳያስ መራሒና ህግደፍ መንግስትና ትብሉ ኣለኹም፡፡ ከይተሰከፍኩም ኢሳያስ ወይ ሞት ኢልኩም ትፍኩ ኣለኹም፡፡ እግዝኣብሄር ዝፈጠራ ክብርቲ ነብሲ ዘራኸሰ ባርነት ይቐጽል ዝብል መፈክር፡ ብግዜን ብትሕዝቡን ምስዚ ናትኩም ፖለቲካዊ ድኸነት ይመሳሰል ኣይመሳሰልን ርግጻኛ ኣይኮንኩን ግን ክልተ ናብኡ ቅርብት ዘለዎ ኣብነት ክጠቅስ፡-

ሓዲ፡ ኣብ 1974 ካብ ታሕተዎት መኮነናት ሓይልታት ምክልኻል ኢትዮጵያ ዝተወጸጸ ወተሃደራዊ ጉጅለ (ደርግ) ንመስፍናዊ ስርዓት ሃ/ሰላሴ ብዕልዎ ምስ ገልበጦ፡ ንኢትዮጵያ ብህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ኣረኣኣያ፡ ብህዝባዊ ሰላም፡ ብህዝባዊ ልምዓት፡ ብማሕበራዊ ፍትሒ ኣብ ቀዳማይ ቦታ ዘስረዓ፡ ብኣብነት ዘግልጸ ህዝቢ ዘሳተፈ ጥጡሕ ፖለቲካዊ ባይታ ከይፈጠረን ንልኡላውነት ህዝቢ ብንቅሓትን ብሕግን ከዩውሓሰን “ኢትዮጵያ ትቕደም” ዝብል ጭርሖ የምበልብል ነይሩ፡፡ ሃገረ ኢትዮጵያ ኣብ ግዜ ስርዓት ደርግ ኣብ ከመይ ኩነታት ከም ዝነበረት ግን ኩሉ ዝፈልጦ ይመስለኒ፡፡ ኣምለኸቲ ሓዲ ሰብ መንግስቲ ሃ/ማርያምን ኣማራጺ ሓሳብ ዘይብሉ ብሻምብቆ ብረት ጥራሕ ዝረዳዳእ ወተሃደራዊ ጉጅለ ደርግን ዝኾኑ ዘይነጻቕ ቁጽሪ ዝነበሮም ኢትዮጵያውያን ድማ፡ ነቲ ባዶ ጭርሖ ከም ንቕድሚት ከሰጉም ዝኸለል ፖለቲካዊ ስነ-ሓሳብ፡ ስትራቴጂን ፖሊሲን ትሕዝብ ዘለዎ ረዚን መልእኸቲ ዝሓቕፈ መምርሒ ተቐቢሎም፡ ብዓውታን ብምድግጋምን የቃልሕዎ ነይሮም፡፡ ንመሰረታዊ ጸላኢኦም ኣጆኻ ኣብ ጎኒኻ ኣለና ኢሎም ይሕብሕቡ ነይሮም፡፡ ዝረኽቡዎ ውጽኢት ግን ህዝብን ሃገርን ዘዋርድዮ፡፡

ኣብ ኢትዮጵያ፡ ብጭርሖ “ኢትዮጵያ ትቕደም” መሰረታዊ ሰብእውን ደሞክራሲያውን መሰል ብቃልዕ ተረጊጹ፡፡ ደም ንጹሃት ከም ውሕጂ ፈሰሱ፡፡ ኣብ መንጎ ዜጋታት ምትእምማን ጠፊኡ፡ ምጥርጣር ነጊሱ፡፡ ድሕረትን ድኸነትን መሬት ዘበጡ፡፡ ብኣወንታ ትግለጸሉ ዝነበረት ክብርታት ተባሕጉ፡፡ ኣብ ቅድሚ ማሕበረ-ሰብ ዓለም ብርእስ ምትእምማን ደው ክትብል ዘይትኸእል ብኹለንተንኣ ዝተደወነት ሃገር ኮይና፡ ናይ ዓወት ሕልሚ ከም ሓፋ በኒኑ ምሉእ ንምሉእ ብስዕራትን ክሳራን ተደምዲሙ፡፡ ነዚ ለባማት ኢትዮጵያውያን ዓው ኢሎም ይኹንንዎ ነይሮምን ኣለውን፡፡ ዳግም ከምኡ ዓይነት ክስተት ከይፍጠር ብመጽናዕታዊ ጽሑፋት ኣደጊፎም ዝምህርሉ ዘለው ኣሉታዊ ታሪኽን ተመክሮንዮ፡፡

ካልኣይ፡ ቅድሚ 4 ዓመት መራሒ ናይ ዓለምና ሓያል ሃገር ኮይኑ ዝተመርጸ ዶናልድ ትራምፕ “ኣመሪካ ትቕደም” (American First) ዝብል ጭርሖ ሒዞ ከም ዝተበገሰ ናይ ቀረባ ተክኮሮ፡፡ ትራምፕ ኣመሪካ ትቕደም ዝብል መፈክር ብተግባር ንምትርጓም፡ ቅድሚኡ ዝነበሩ መራሕቲ እታ ሃገር፡ ዝኸተልዎ ዝነበሩ ፖሊሲታትን ምስ ሃገራትን ኣህጉራዊ ውድባትን ዝኸተምዎ ኣወንታዊ ውዑላት ብምቕያርን ምድምሳሰንዮ ጀሚሩ፡፡ ከምቲ “ዝዘራእካዮ ኢኻ ትዓጽድ” ዝበሃል፡ ብጭርሖ ኣመሪካ ትቕደም ዶናልድ ትራምፕ ትምራሕ ሃብታም፡ ዓባይ ሃገር ኣመሪካ ሕጂ ብተግባር ትቕደም ዲያ ዘላ ወይስ ትወድቕ? ብዓለም ደረጃ ዝነበራ ተቐባልነትን ጽልዋን ይተርር ድዩ ዘሎ ወይስ ይልሕልሕ? ኣብ ባይታ ዘሎ ሓቂ ዝሓር ርእሱ ምስክርዮ፡ ዝነበራ ክብርን ተቐባልነት ቀስ ብቐሰ ክብሕጎ፡ ክትድፈር፡ ታሪኽ ክትከውን ዘኣንፍት ምበር ክትቅድም ንርኢ የለና፡፡ ድሌታ ኣብ ማዕርነታዊ ሽርክነትን ምትእምማን ዝተሰረተ ዘይኮነ ብዓይኒ ዕሙት ብሓይሊ ኣብ ልዕሊ ካልኣት ክትጽዕን ትገብር ዘላ ፈተነ፡ ውድቀት ዘስገእ ዓቕሊ ጸብታዊ ፋሕተርተርዮ፡፡ ንነዊሕ ዓመታት ዘዋህለሉ ሃብቲ እናጠጠመት ዝነበራ ላዕላዊ ኢድ ብቐዘማ ክትክኮር ኢና ንዕዘብ ዘለና፡፡

ምኽንያቱ ህዝባዊ መሰረት ዘይብሉ ኣብ ሓዲ ሰብን ሓዲ ጉጅለን ዝተኣማመን ፖለቲካዊ ኣተሓሳስባ ውጽኢቱ ኩሉ ግዜ ባዶዮ፡፡ እንግጠዕ ዘራእካ እንግጠዕ ምበር ስርዓይ ኣይትሓፍስን፡፡ ዝኾነ መቐጸጸ ዘይብሉ ኣብ ምሉእ ምሕረት ሓዲ ሰብን ናብ ጥፍኣት ዝወሰድ ጭርሖን ተጎሲምካ፡ ሃገራዊ ሰላም ከንግስ ከቶ ኣይኸእልን፡፡ ብሆይ ሆይ ህዝባዊ ልኡላውነት ከረጋግጽ ትጽቢት ኣይግበርን፡፡ ባዶ ምስ ባዶ እንተደሚርካዮ ትረኽቦ ውጽኢት ሓዲ ወይ ክልተ ቁጽሪ ዘይኮነ ባዶዮ፡፡ ንኣካል ዝድግፍ ወይ ዝቃወም ብኣካል ክከሓድን ክህረምን ከኣ ባህሪያዊዮ፡፡ ንሓሳብ ዝድግፍ ወይ ዝቃወም ግን ቀጻልነቱ ውሑሰዮ፡፡ ብሓሳብ እንተሰረዘካ እሰይ፡ እንተተሳሳርካ ከኣ ትመሃረሉ፡፡ ናይ ሓሳብ ፍልልይ ናይ እምነት ናይ መትከል ጉዳይዮ፡፡ ሰብ ርኢኻ ወይ ፈሪሕካ ዝግበር ደገፍ ግን ብዘይካ ክሳራ መኽሰብ ዘይብሉ፡ ባርነታዊ ኣምልኹዮ፡፡

ስለዚ በሃማት ኣምለኸቲ ኢሳያስን ህግደፍን ሰባት ስለ ዝኾንኩም፡ ዕድመ ድማ ትምህርቲ ስለ ዝኾነ፡ ካብዚ ዝሓለፈ ጉዕዞ 29 ዓመት ትምህርቲ ክትወስዱ ነይርኩም፡፡ ካብ እንስሳዊ ደመ ነብሳዊ ባርነታዊ ኣተሓሳስባ ወጺእኩም፡ ሰባዊ ኣተሓሳስባ ክተማዕቡሉ ትኸእሉ ነይርኩም፡፡ በስገዳድ ብባርነት ንስለ ካልእ ካብ ትነብሩ፡ ዝሓር ርኢሎኹም ኮይንኩም ክትነብሩ ትኸእልሉ ምዕቡል ኣተሓሳስባ ክትውንኑ ይግባእ ነይሩ፡፡ ግን ኣይኮነን፡፡ ከም ሰባት ክትገብርዎ ዝነበረኩም ገዲፍኩም፡ ክትገብርዎ ዘይነበረኩም ገይርኩም፡፡ ብዝኾነ “ዝሓለፈሰ ሓለፈ ጸሓፍ ዝተረፈ” ዩሞ ሕጂ ውን ናብ ልብኹም ክትምለሱ ዕድል ኣለኩም፡፡ ኣብ ውሽጢ 29 ዓመት ንኢሳያስን ህግደፍን ብምድጋፍ ኣብ ገበናዊ ተግባራት ከም ዝተቐማገሙም፡ ምስ ዝሓር ሕልናኹም ክትዕረቑ፡ ዓው ኢልኩም ይቕረታ ክትሓቱ እዋኑዮ፡፡ ተራ ክሲ ወይ መሰረት ዘይብሉ ፈጠራዊ ጸለመ ኣይኮነን ዝቐርበልኩም ዘሎ፡፡ ብሓሳብን ብተግባርን ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ብሓፈሻ፡ ኣብ ዝተፈላለዩ ውልቀ ዜጋታት ከኣ ብፍላይ ብቐጥታን ብተዘዋዋርን እንታይ ገይርኩም ሕርሕራይ ገይርኩም ትፈልጥዎ ኢኹም፡፡

ደቂ-ሰባት እንታይ ዓይነት ባህሪ ኣለዎም ምንባብ እንተዘይከኣሉ፡ ንተግባርም ግን ካብኣም ንላዕሊ ዝፈልጥ ሰብ ዘየለ፡ ኣብቲ ህዝቢ ኤርትራ ከም ህዝቢ ዘጽንት ዘሎ ገበናዊ ተግባር እንታይ ብጽሒት ከም ዝነበርኩምን ዛጊትውን ኣለኩምን ምስክር ትደልይሉ ኣይኮነን፡፡ ምናልባት ናታትኩም ፖለቲካዊ መንነት ስለ ዘይብልኩም፡ ሕልናኹም ሽይጥኩም ኣብ ትሕቲ ምሕረት ካልኣት ሰባት ክትነብሩ ዝፈቐድኩም ሰባት ስለ ዝኾንኩም፡ ንጸሊም ጸዕዳዮ ኢልኩም ክትከራኹኩ ከም ዘይትሰከፉ ካብ ፖለቲካዊ ማዕበያኹም ተበጊሶ እግምትዮ፡፡ ኢሳያስ ወይ ሞት ንብል ዘለና ናይ ፖለቲካዊ ኣረኣኣያ ጉዳይዮ፡፡ ካብ መትከላዊ ፖለቲካዊ እምነትና ዝብገሰዮ፡፡ ንኢሳያስ ነምልኽ ዘለና ሃገርና ስለ ንፈቱ ኢና፡ ንህግደፍ ንቕልብ ዘለና ብሃገርና ስለ ንግደስ

ኢና። እዚ ከአ መግለጺ ፖለቲካዊ ንቕሓትናን ጽንዓትናን ይኸውም ከትኩረቱ አሰምዕኖ። በተላላሽነቱም ኤርትራውያን ብምዃንኩም ድማ ሕፍረት ይሰመዳኑ። እንታይ'ዩ ወራዳና ድማ እብል። ክቡራት አሕዋትን አላትን ንሳትኩም ክብርኹም አዋራድኩም ስለዝጸደፍኩም እነ ምሳካትኩም አይጸድፍን። ናብ ንቡር አተላላሽባ ክትምለሱ፡ ወንጌቲ ነብሰኹም ክትኮኑ፡ አወንታዊ ምኽረይ ቀጻሊ'ዩ። እዚ ኣብ ታሕቲ ሰፊሩ ዘሎ ነጥብታት ድማ እሓተኩም። ካብ ዝተለምደ ስዲ ፖለቲካዊ ማዕበያኹም ወጺኡኩም ዝመስለኩም ብእናም ኣገባብ ክትምልሱላይ ከአ ኣቐዲመ ኣለብወኩም።

1. መምዘኒ ናይ ፖለቲካ ሓሳብ'ዩ፡ ኣካል ኣይኮነን። ኤርትራ ኸአ ከም ልኡላዊት ሃገር ኣብ ሕጋዊ መድረኽ ብዝጸደቐ ዝተጻሕፈን ዝተቐርጸን ፈታውን ጸላእን ዝፈልጦ ሓሳብ ዝሓዘ ሰነድ'ዩ ክትምራሕ ዘለዎን ዝግባእን። ሃገራዊ መትንታት ተቐጻጺሩ ዝርከብ ጉጅለ ህግደፍ ግን፡ ብ1994 ውድባዊ ጉባኤ ምስ ገበረ፡ ኣኼባ ኣይገብር ጉባኤ ኣይገብር፤ ፖለቲካዊ ፕሮግራሙ ኣይፍለጥ፡ ፖለቲካዊ መሪሕነቱ ኣይፍለጥ፤ ከም ደቂ ኣሕድርትና ኣሎ ይበሃል። ብሕጋውን ፖለቲካውን መዳይ ደሊኻ ዘይትረኽቦ፡ ስሙ ኣብ ምእካብ ገንዘብን ገበናዊ ተግባርን ጥራሕ ትሰምዖ ህዝባውን ሃገራውን ሓሳብ ዘይብሉ ዘቤታዊ ጸላኢ ህዝቢ ኤርትራ ምዃኑ'ዩ ዝፍለጥም ንሳትኩም ንዕኡ ዘለኩም ደገፍ ብኸመይ ትገልጽዎ?
2. ኣብ ናይ ሎሚ ኤርትራ ህዝቢ ዝምራሕሉ፡ መንግስቲ ዝመርሓሉ ህዝባዊ ሃገራዊ ቅዋም የለን። ሓጋሪ ኣካል የለን። ፈራዲ ኣካል የለን። ፈጻሚ ኣካል'ውን ብኣካል ምበር ብሕግን ብሓሳብን የለን። ስለዚ ንሳትኩም “ሳላኻን ምሳኻን” ክትብሉ እንከለኹም ካብ ኣካላዊ ተምበርካኺ ኣምልኹ ወጻኢ እዚ ዝበሃል ፖለቲካዊ መግለጺ ስለ ዘይብሉ፡ ኣለና ትብልዎ ሓሳብ ብወግዲ ንህዝቢ እንተተገልጹ?
3. ከም ህዝቢ ንፈናቕል ንስደድ ንብታተን ጥራሕ ዘይኮና ንጸንት ኢና ዘለና። ከቢድ ናይ ዘርኢ ምጽናት፣ ናይ ሓሳብ ምዝራግ፣ ናይ ባህሊ ምርኻስን ምብራዝን፣ ናይ ስርዓተ ሃይማኖት ምልሕላሕ፣ ናይ ታሪኽ ምዝባዕ፣ ሕድሕድ ዘይምትእምማን፣ ተነጻሎ ካብ ከባቢያውን ዓለማውን መድረኻት፣ ምብሕጻግ ፍቕሪ ሃገር፣ ሓዲጋ ልኡላዊ ግዝኣት፣ ኮታ ብርሰት ሰብ፡ እንሰሳ ዘቤት፡ ኣግራብ ኣጋጢሙና ኣሎ። ኣብዘሓ ኤርትራዊ ጠንቂ ናይዚ ጉጅለ ህግደፍ ምዃኑ'ዩ ዝኣምን። ንሳትኩም “ንሕና ንሉ” ግን ጠንቂ ስርዓት ወያነ'ዩ በሃልቲ ኢኹም። ሀ. ህወትሓት (ብናትኩም ኣዘራርባ ወያነ)፡ ብሕገ ጠንቂ ውድቀት ፖለቲካ ኤርትራ ምዃኑ እንታይ መርተዖ ኣለኩም? ለ. ወያነ ናይ ትግራይ ውድብ'ዩ። ንትግራይ ድማ ይመርሕን የልምዕን ኣሎ። ስለዚ ጠንቂ ውሽጣዊ ፖለቲካዊ ቅልውላው ኤርትራ ብኸመይ ወያነ ይኸውን? ሐ. እዚ ምስቲ ምሂርናዮ፡ ሓንጊርና ኣብ ኣዲስ ኣበባ ኣብጸሕናዮ፡ ዓቕሚ ዘይብሉ ድኹም'ዩ ኢልኩም ትዛረብሉ ኣይራጸምንዶ? ሐ. ብኣካል ንኢሳያስን ህግደፍን ከተምልኹን ከተመላኹን ፖለቲካዊ ሓያልነት ናይ'ቲ ብዓይኒ ዕሙት ትጸልዎ ወያነ ትቐበሉ ከም ዘለኹም'ኺ ይስቆረኩምዶ?
4. እነ ኣብ ህላዌን ሓይልነት ፈጠሪ ይኣምንዮ ጥራሕ ዘይኮነ የምልኹ'ዩ። ክኣምንን ከምልኹን እንከለኹ ግን ብስምዲት ዘይኮነ ብምኽንያት'ዩ። ንሳትኩም ኣብ ኢሳያስ ከተምልኹ እንከለኹም መረዳኢታኹም እንታይ'ዩ?
5. ንንእሽቶ ሃገርን ውሑድ ህዝባን ከመሓድር ዘይከኣለ ኢሳያስ ዶብ ሰጊሩ ንኢትዮጵያ ይመርሕ ኣሎ። ንመራሕቲ ኢትዮጵያ መምርሒ ሂብዎም ክትብሉ እንከለኹ ሰማዒ ይኸዕበና ኣይትብሉን ዲኹም?
6. ኢሳያስ ምስ ኣቢይ ኮይኑ ንወያነ የሕርቆም ኣሎ። እስይ ገበሮም እንቋዕ ረኽብዎ ዝብል ዕለታዊ ዕላልኩም'ዩ። ሃገራዊ ሰላምካ ዘሪግካ፡ ህዝብኻ በቲንካ፡ ሰባት ንምሕራቕ፡ ሰላም ንረቤት ሃገር ምዝራግ መንፈዓት ድዩ? ናይ ፖለቲካኛታት ስራሕ ድዩ'ኺ?
7. እቲ ተምልኹም ኢሳያስ፡ ጉዳይ ምጥራር ዶብ ናይ ሕጂ ዋኒና ኣይኮነን። እዚ ዓቢ ጉዳይ ኣይኮነን ምባሉ ብወግዲ ዝተባህለን ዝተሰነደን ስለ ዝኾነ ትኸሕድዎ ኣይመስለንን። ብምውንዛፍ ምጥራር ዶብ ንኢሳያስ ብኸድዓት ኣብ ክንዲ ምኽሳስ፡ ወያነ'ዩም ከይጥረር ዕንቅፋት ዝፈጥሩ ዘለው በሃልቲ ኢኹም'ዩ። ሰባት ክንስኹም ናብ ደጋሚት ዑፍ ተቐይርኩም ከይትኹኑ፡ ባዕልኹም ንባዕልኹም ርእሰኹም ሃሰስ እንተትብልዎ?
8. ንምዃኑ ብሕድሕድ ውግእ ኢትዮጵያውያንን ምብትታን ሃገረ ኢትዮጵያን ከመይ የሓገስኩም? እንታይ ረብሓ'ኺ ትረኽቡ?
9. ኣብ ኤርትራ ብግዜ መግዛእቲ ጥልያን ዝተሰርሐ፡ ጽገና ድማ ተገይርሉ ዘይፈልጥ፡ ድሩት ኣገልግሎት ዝህቡ፡ ጽርጊያታት፣ መዓርፎ ነፈርቲ፣ ወደባት፣ ሻምብቆታት ማይ፣ ሓይሊ ጸዓት ከም ዘሎ፡ ነዚ ሒዝካ ሃገር ንሃንጽ ኣለና ክትብል ከምዘይትኸእል እቲ ተምልኹም ኢሳያስ ባዕሉ ደጋጊሙ ገለጽልኩም'ዩ። በቲ ኣብ ኢትዮጵያ ዘሎ ህጻታት፣ ጽርጊያታት፣ ዲጋታት፣ ዘመናዊ ሕርሻታት፣ ፋብሪካታት፣ መዓርፎ ነፈርቲ፣ መንገዲ ባቡር፣ ዩኒቨርሲቲታት ...ወዘተ ኣብ ክንዲ ቅዱስ ቅንኢ ተሓድሩ፡ ብሕግም ሕሰድና ኣብ ኤርትራ ምስ ዘየለ ትሕተ ቅርጻ ከተወዳድርዎ፡ ከተቆናጽብዎ እንከለኹም ውድቀት ኤርትራዊ ልዕሊ ቅርጻን ትሕተ ቅርጻን ትሕተብሩ ከም ዘለኹም ይርደኣኩም ድዩ?
10. ኤርትራ ወዲኻ ኢትዮጵያን ከይትዓቢ ብማዕረ ከንወድቕ ኣለና ዝብል ጸረ-ህዝቢ አተላላሽባ ሒዝኩም ላዕሊ ታሕቲ ትብሉ ከም ዘለኹም ብሩህ ኮይኑ ኣሎ። ኣብዘይ ጉዳይኩም ጥራሕ ዘይኮነ፡ ኣብዘይትኸእልዎ ትህውትቱ ከም ዘለኹም ሓሲብኩም'ዩ ዲኹም?
11. ኣብ ኤርትራዊ ሃገርነት ነቕ ዘይብል መርገጽ ንዘለዎ ህወሓት ከም ጸረ- ረብሓ ኤርትራን ህዝባን፡ ብወግዲ ዓሰብ ናትና'ዩ፡ ዶብና ቀይሕ ባሕሪ'ዩ ንዝብሉ ሓይልታት ከአ ከም ፈተውቲ ኤርትራን ህዝባን ወሲድካ ምስኣቶም ኮሽምሽም ምባል መኸወሊ ዘይብሉ ሃገራዊ ግድዓት'ዩ ኣይኮነን? መልስኹም እጽብ።

ካብ ኣሮን በርሀ
19-10-2020